

Notmorrhau Amis.

56. *gadagahjums.*

Mr. 33.

Trefchdeenâ, 17. (29.) August.

1877.

Meddelelse adrese: Pastor Sakranowicz, Luttringen pr. Frankenborg, Kurland. — Ekspedīcija Besthorn f. (Menber) grabmatu bobde Selgovā.

Nahditas: Kara finas. Wissaunakas finas. Daschadas finas. Ko wehl nespediswoju, pa yafasdi statgadams? Kahds wahrdas par flusstigeem mehflleem. No Saratov. Muhschiba. Rohschas weetas Kursem. Preetsch Telg. latwurlin. Floblaz. Naudas litras. Atbilda. Dabhwanae. Sludinachanas.

Rare finds.

No Donawas karalaufa wehl 10. August newareja no leesleem notikumeem snoht; abas armijas wehl steidsabs ar fataifischanoehs us leelu laufchanohs, lahda nu gan drihs gaidama. Pascha Suleimans ar wijschahn nahodahm, kas zur Balkanu zaoritikuschas, eet us Tirnowu un no rihta yuses atkal Pascha Mehmed Aliis dohdahs us Tirnowas yusi. Suleimanam spehks bij til lahdas 20 werstes wehl no Tirnowas. Tirnowa ir par komandanantu Kreevu generalis Nadezki. Lihds 10. August minetajeem abeem Turku generaleem, Suleimanam un Mehmedam, wehl nebij wijs isdewees, ar faweeem spehkeem rohlas fadohtees. Kad usluhkojam tohs spehkus, kas tur tagad stahw weens pret ohtru, tad ta leera stahw ta: Kreeveem, pirms wehl jauns spehks nebij peenahjis klah, bij ap Tirnowu 40 tuhfst. karasppehka, Suleimanam tikai kahdi 25 tuhfst. Ir teem winsch newar dohmaht eespraultees widu, tamehr Schipkas zela weeta stahw Kreevu rohlas. Peewna, fur Pascha Osmans stahw, Turku ir pee 40 tuhfst.; teem stahweja jau isgahjuschu nedelu 60 tuhfst. Kreevi pretim. Starp Nasgradu un Belu stahw 60 tuhfst. Kreevi pret 40 tuhfst. Turkeem sem Pascha Akmed Gjuba. Egiptes kohrim Dobrudschä petteek turetees pret generaala Zimermane kohri. Wehl nu tad Turkeem atleek bes to zeetolshu spehka tee 40 tuhfst., kas stahw apaksch Mehmed Ali un yehz waijadstbas raudsihs waj nu us rihtu-waj wakaru yusi sumtees un ziteem palihqâ ect.

Schipkas zela weetu Balkana Kreewi ir lohti nostyrinajuschi, tur ir 25 bateriju rindas ar leelajeem gabaleem apfsprautas un apfarga scho zela weetu. Turki atkal Plewna stahn lohti styrâ lehgeri, bet Kreewu kawalerija, kas tuwumâ yretim stahn, ir lohti weikla, nokert wesumu rindas, kas eet us Turku lehgeri, ta ka Turkeem jau tagad ar daschu truhkumu tur jazishnahs. Ari laba teesa Turku ir Kreewu rohfâs krituschi.

No Dobrudschas roksa, ka kahdi 10 tuhft. Turki pee Kistendschus malâ iskahpuschi im marscherejoht pret Tschernawodu, kur Kreewi stahn. Us tureni pat dohdotees wehl ohtes Turku lohris no kahdi 8000. Ari no Kreewu yufes ir wairak regimentes Dobrudschâ fagghiuschas.

— Bil Turkeem taisniga firds, to tagad afkal reds: Tee slep-kawi, las Saloniķi tohs abus konsulūs nokahwa, ir jau wakā plaisti un siaiga kā gohda fungi apkahrt; Karīsa tika 10 noseedneeki wakā laisti, lai eet un var to laujahs duhschigi pret Kreewiem; ari zitōs zeetumos tohp zeetumneekī eemunstereti. Tas ap-gabals ap Adrianopoli isskatotees weetahm kā slaktusis. Bulgari uš Kreewu valihdsibū zeredami bij drohjchi Turkeem preti stahjuschi un fut nu Turki ee-eet, tur tee xem Bulgarijs aplaut.

Midats Pascha, Parisé buhdas un ar fahdu awischu rakst-neeku farunadamees ir sawas dohmas par tagadejo karu ta isteizis: Wunsch dohmajoht, ka fchis farsh ees libds rudenim, wiwehlaf libds seemai, tad zaat zitu wassiu starpa nahkhanu til-

schoht meers faderechts. Turku karafpehks raudschoht schin laikä palikt stahwoht stipras weetä, lai karfch welkabs ilgak un lai zitas walstis, kas kara slohga nastas dabuhn lihdsbaudiht, beidschoht ne wacedamas to ilgak zeest, nahk vulka un pefveesch us illiheschau. Turku karaministers fataifahs us tam, ka karfch eewilksees ari seemä

11. August us Pehterburgu bij atskrejuscas schihs skaidras finas: Paſcha Suleimans ar 40 batalioneem gahsahs wirsū Schipkas zelaveetai, bet wifas usmahlſchonahs tika zaar muhſejeem atſtas; tumja jau bij metufes, bet karoschana gahja wehl uſ preekſchu. Up to paſchu laiku Turki usnachma karoschanu no Lovazas puſes pret Selvit; par scho karoschanu wehl nau gala finas atnahluscas. — Ohtra fina skaneja tā: Pee Schipkas wahreem no 9. August no rihta lihds 10. August pehz puſdeenaſ tika weenumehr karohs. Genaidneeki, weenu nodatu pehz ohtras no ſawejeem valihgā fauldamī ſurmajahs muhſejeem wirsū, bet tika arveenu ſvebzai atſisti un vasaudeia dauds karavibru.

Turki beidsamajsa laika no saweem karakohrtseem bij atkal leelu pulku melu sinu vaseule islaiduschi un aifgahja wataak deenäs, lamehr atkal spehja pateefübi nowehroht. Nahja gaismä, ka Suleimans patö wehl nemaš nau zourtizis zur Balkanu; tikai wina piketes hčur tur bij varahdijschahs, bet wiss leelais spehls wehl nebuhti nebij zetu dabujis zur Balkanu. Ta tad ari wehl no saweenoschanahs ar Mehmeda spehku newareja ne runah. Ta yirma seela fastahschahanahs ir ta tagadeja vee Schipkas wahrtseem. Ari us wakara yusi Suleimanam nemas wehl nebij laimejees ar Pascha Osmana spehku rohkas fadottees, jo fa manams, Kreevi bij eeschahwusches starpa, ta fa winam wairs nepeedereja tas zekfch us Sofiju. Kreevi tura lohti kluusu wissi sawu nahloschu nedohmu un sawus zefas.

Kestendeschä wehl 11. August Kreewi stahweja it drohschi un bij scho pilz. wisadi nostivringauschi. Turki nebuht wehl tur nebij redsami.

Kreewi Rumenijā sataisfahs, tur seinašlaikū pawadiht; ar po-dretschikeem tohp kontraktes noslehgta, Turnā un Simnīzā eeriste daschadas magašnas.

Montenegro schi nu jau eshoft paschâ Nikitschias zitadelê eslauscheses eelschâ un zerams, ka nu drish wiss schis Turku zetofsnis wineem buhs padeweess.

Sultans esoh̄t taħs doħmas atmetis, no Konstantinopoles eet u Brusfu d'sħiex. Wina padohmnekk tam eeteifuschi, tad ajs-eſħoħt proħjam, tad ajs muguras waroħt Konstantinopolē rastees partija, kas zel zitru Sultani. Illi ari ziti Ħiropas walidnekk waroħt winu eeskaliet par nobegħu sħu u Aſiġju un warbuħt winu jo weegħi isdibbist iż- Ħiropas walidnekk f'kla.

No Konstantinošes grib wizu karaspēku suhtiht prohjam un vilzehtu uſižeht birgeru apsargaschanai; no birgereem zels ihpashu gwārdiju, kas dīshwo few un, ja waijaga, tohp fabungoti uſ waijadubas weetu.

Turki efsaaz ari ohtru schiru no militsheem un zere ta wehl
lahdus 100 tuhst. karavibru sadabuht.

Sultanam isdeweес pee Londones bankereem usleenecht $2\frac{1}{2}$ milioni mahz. sterl.

Brecksch Kreewu armijas Berlines fabrikanti ir suhtijuschi labu teesu surahschas preelsch firgeem, seens tohp ar maschinehm tā sapveest, ka winu weeglitim war tahlu nowest. Tāpat tur taifa tahseles no ausahm un klijahm, kas no schokoladas tahseluleeluma; kad tāhdū usmehrze uhdēni, tad sīrgam tur ir pahrtishana weselei deenai.

No Ajsjas karalaunka raskta tā: Karstums wehl ir lohti leels, Kreewu armijas widuzis ir dauds jauna spēhka dabujis klahi un jau sahjis atkal us preelschu eet. Generalis Tergukasows atrohd pretima Pascha Izmilu. 27 Turku jahjeji aistila Kreewu awang-gwardiju pee Bāzjch-Kadillaras, bet tika fakauti. 20 Turki valka gulam. Pascha Muksars zere, ka Criwanas gubernā radisees nemeerneeki, kas tam buhs par valihgeem; bet sāt zeriba mas līhdsehs. —

Us Ajsjas karalaunka Turki ar leelo spēhku stahw pee Karses, ar weenu stivru nodalu, 40 batalioneem un 55 leelajeem gaba-leem apelsch Pascha Izmila wadishanas, wini grib no Diadinas un Bojastdas pušes eet wirſu Kreewu kreifajam spahnam; 30. Juli jau tur bij spīraka fastapschanahs starp Kreewu jahjeem un Turku awang-gwardiju, kurā us muhsu puši pasaudeja 11 faksu. — Kreewu kaukastjas armijas leelais spēhks stahw us rihtu puši, no Karsas us Aleksandropolas zelu. Lai waretu eenaidneku spēhku nostahdīshamu nowehroht, wiſas sāhīnis deenās drihs weena drihs oħtra regimete paſchaujabs pret eenaidneku, lai winsch pretim iħnhazis rāhdahs, zil tam katra weetā ta spēhka. Paſtarom weena zita Kreewu nodala (Inguras nodala), no generala Alkafowa wadita, doħdahs pamaſtit u ſukum-kale puši, no kurenes Turki pa leelai dalai jau proħjam. Generalis Alkafows ir iħlaids iſſludinashanu pee nemeerigajeem Abkaseescheem, kas tā ūlan: „Abkājjas eedſhwotaji! Pirms nobl juhs foħdiħi deħħi juħsu dumpja, es għiġi juhs wehl ar wahrdeem pee apdoħmibas faukt. Juħsu spēhks ir wahidh preelsch prettureſchanahs, us Turku pa-lihdibu newarat zereħt, tee pirms ir dauds apfahliju, bet maš ko dwiħi; tapēhżi padohdeetee, neċċet fħurx fawwus eroħ-tħusch un nogaideet meerā no Keijsara majestetis ħeħħlu dibus p-eedwibu un apsħehlofchanu. Ja turefteees pretim, tad kriti pohsta, jo es pawħleħschu karaspħekam, bej ħeħlastibas wiħi juħsu mantib u qunsließmahn nodoħt un juhs iħobbisti. Weħlrej faku: Eseet prahħti un padohdeetee. —“ Us sħo iſſludinashanu ir-ari jau leelaks pulks nahżis un apfahlijee, joproħjam wairi, ar Turkeem nepiħtees. — 9. August wakara bij Pehterburga fħadha fina: Generalis Melikows iſſubtija pulkus pret Pascha Muksar, lai sħim biħtu darbs un tas nepamana generala Tergukasow zelus. Turku spēhks atritina jahs wakka, bet muħżeji wehl ne-eelaiddas kaufchanā; us muħsu puši bij kritis 1 ofzzeerd un 60 saldati, ewwainti bij 8 wiħseeli un 270 saldati. Ari to nakti us 9. August bij starv Turku un muħsu kawaleriju masa kaufchanahs, kif-xanehma 7 Turkus, 20 sīrgus un 1 leelo gabalu; 60 Turki valka gulam.

Pee Karsas Turkeem krita 6. August pee 800 saldatu. Ari pats Pascha Haſans ir-ewainohs.

Wijsjannakħas finas.

Jelgawa. Tai pilfehtu likumu (Städteordnung) eewiħħanas leetā no 16. Juni 1870. Jelgawas pilfeħta magistrats usaizina wiħi, kas Jelgawā nelustamas manta isħpaċħnej, waj kas literati (pr. kas tħadu aqgstloħlu (uniwersiteti) pabeigu), wi-weiħlaki līħds 1. September pee pilfeħta magistrata p-eċċaqi, fawwus pilfeħta nodishħanas parahdus jeb jaunu liktas literatu nodishħanas eemakfaht, lai weħletaju listes waretu ċeraħxi tapt. 15. September weħletaju listes, ikdeenas no 12.—2. preelsch eefla-tħuschas magistrata kanzelejja taps iħlitas, lai diwejju nedeku laik pilfeħta eedſhwotaji faww Pretitħu-nodishħanas par eelsch listiem at-

rasteem neriftigumeem pee pil. magistrata waretu eefneegħt. Kad weħleħħanas terminiħi buhs iſſludinahs, tad wiħiha weħleħħanas janoteek u zedeleħm, kas no weħletajem pasħeem wajjal buħi parafxtiħam. Kas līħds 1. September sħ. g. sawas pilfeħta nodishħanas nebuh ajsmaħħajis, weħletaju listes nisku ħi eeraħxi tħalli un pasphel sawas balsħoħħanas rekti. Literateem tħas gada nodishħanas preelsch pilfeħta kafes notikta tā: preelsch vi-ħas fħekras u 80 rubl., preelsch oħras u 40 rubl. un preelsch tħasħas u 3 rubl.

Berline. Wahzijs walidiba pažeħlu Konstantinopolē sawu balji pret teem bresmu Darbeem, ko Turku saldati dara ċeważ-żejt un iwangoteem Kreeweem un Turzijsas walidibai peelohdinju, tureeħes pee Genfes norunahm no 22. August 1864. g., ko 1865. g. ari Turzijsa apfahliju tureħi. No Wahzijs usaizmatas ari Austria un Italijsas walidibas Turklam tu paſchu peelohdinju, bet waj tamdeħt jau sivehrs no siveħra nikkem un ġera-dumeem attħas, buhs janogħida.

No karalaunka naħl us Pehterburgu par karofħanahm pee Schipka zelawweetas sħiħihs flaidas telegrafa finas: Kad 9. August eenaidnekk muħżejjem 10 reises bij wirſu sturmjees un ifreis ajsnaini atsist, winsch 10. August ustaħsiha 2 baterijas un ar transħejjem għażja preelsch. 11. August jau agri no riħta fahla atkal ar jaannee spēkeem luunejt, bet līħds pēhżi puds-deenai tapa wina usmakhħanas wairak reises spēħzigi atsistas. Muħżejji newweni paſchu fohli negħha atpakkal. Karofħana tur-weiħl nau beigħsehs un generalis Radezli naħl ar reserwu spēkeem valiħgħa. 9. August minn kriti 200, 10. August puli mašak, bet 11. Aug. atkal kriti daudsi, zil — weħl nau finnas. 10. un 11. August biha atkal kaufchanahs pee Selvi ġej Ajs-lara (Fahniski no Raġgradas) kurās Turki tapa atsist. Pee Daman-Basara, Lwazzas un Plewnas wihs weħl stahw meerā. Tur-pretim no Muftiħas, Raġgradas, Ħażi-Djumas un Schiħħas nahkdami Turki meħġinajha Kreewu awang-gwardiju nogħnejt, bet tapa atsist.

Us Bijni teek no Bułkaretes finas, generala Zimerman jahtnekk im laimigs kautiñiħi bijiżi ar Egip̄tes kawaleriju pee Mangalijas. Kreewu monitori fakħra 4 Turku fugus, kas labiħu wedu preelsch Turku armijas; minn noweda u Šimnju. Turku, tgħidli ne-istiżżamas finas ūlan: 20,000 Turki sem Salih Pascha eſoħt Kreewus fakħwuschi starp Kipplari un Djoumlu, ihpaċċi nkni eſoħt fakħwuschees pee Kipplares. Pee Gornitopolej jau 3 deenās bresmiga kaufchanahs starp Turkeem un Bosniescheem sem Golub-Babika. Us Kretox salas iżżehekk dumpi, Turku families behg zeetoksnas, 2 kautiñas pee Kanċas un Retimnox kriti 30 Turki un 17 kriti.

No Maħaħas Ajsjas karalaunka teek finas u Tiflifi, ka Ali Beġa bandas pee Tschero lois p-vehdgi fakauti. Ali Beġi beh-ġoħi tapa fakerts im Kreeweem nodoħħas. Kjuruk Daras leh-ġeri abrauza generalis Tschernajew. R. S. —

Dasħħadas finas.

No eelsħemem.

No Jelgawas. Sweħtdeen, 28. August sħ. g. tiks atkal Kursemes briħwla isħħanas-sweħtki Jelgawā. Schirkenhosa dahrja, fwineti. Schee sħeħħi ir-no leela swara preelsch Latweeħschu tautas un wiħihas dasħħadahm kahrtahm, tapēhżi schee sħeħħi ari ir-pahrezzi u deenu, kurā wiċċi netraużżei warām fawwus sindi un doħmas pagħilaħt us-augħi. Deewam patek-dami un nowehledami, kas wiħam peeder un Keijsaram doħ-dami, kas tam-penahħħas. Sweħtli eċfahksees dahħsu, pul-ġien 1. pēhżi puds-deenās ar sħeħħi u sħeħħi-runu

no Weber-Waraidschu ī.; pehz schihs runas dseedahs wiſi kohri kohpā to Kreewu tautas-dseefmu: „Deew s̄wehti Keiſaru ic.“ Atkal pehz zitas runas wiſi kohri kohpā dseedahs to Baumanu Kahrla dseefmu: „Deew s̄wehti Latwiju.“ Jazer, ka schogad pee s̄wehtkeem pedalisées dauds wairak dseedataju-kohru, neka pehrn; ta dſirdams, tad buhſchoht us ſcheem ſwehtkeem ari Baltijas ſeminara wiſreeſchu-kohris dſeedaht. Gohda-maltite eefahlfees pulkſten 4. pehz puſdeenas Schirken-höſera sahlē, kur, ka zerams, ſchogad dauds augstu fungu, ka gohda-weeſi, nems dalibas. Ta ari ir pareiſi, tas gahda ſapraſchanu un labu ſatikſchanohs ſtarp Kreeveem, Wahzeeſcheem un Latweeſcheem un ſtarp muhſu daschadahm kahrtahm. Wehlejamees, ka ſchahdōs brihſchōs ari Latweeſchi paſchi ar to pilnu apſinu, ka wini iſtaifa tautu, kas ari ar pilnu drohſchibu ka tahda war ſtahees wiſu ſcho fungu preeſchā, pee gohda-maltites pa pilnam nemtu dalibas un ta jo tuwaki eepaſſitohs ar teem, kuri tik ne-apnikuſchi par winu labumu ruhpejahs. — Pulkſten 6. wakarā ſahlfees teateris ar prologu no Adolf Allunana ī. Iſrahdihs pawifam jaunu, no M. Pehkſchen jaunfundſes rafſitu original-lugu „Gertrude“. Schi luga ir no Rihgas Latweeſchu beedribas ſinatnibas-komifijas pirmo gohda algu pelnijusi. Nefen ir ſchi luga Rihgā ſem Ad. Allunana ī. wadiſhanas lohti jauki tikū iſrahdita, un zeram, ka ſchi jauka — bet ari gruhta — luga ari Jelgawā labi weikſees, jo ſchē ſpehlehs tee paſchi ſpehli iſ Rihgas. — Wakarā buhs Schirkenhöſera dahrfā konzerte no teizamahs Malojaroflawſka infanterijas-regimentes muſika-kohra. — Preeſch kahdeem ſefchi gadeem ſchohs Kurſemes brihwlaifchanas - ſwehtkuſ te Jelgawā ikgadus eefahlfees ſwincht un pa lehnahm ween ir ſchē ſwehtku peenehmufchi tautas-ſwehtku karakteri. Zaur to ir ſchē ſwehtku ari jo ſwarigaki un mihtaki preeſch mums wiſeem tapuſchi. Zeresim, ka ari ſchogad atkal apmekletaju netruhks, ka ari ſchogad atkal Jelgawā, Kurſeme, Wahzeefchi un Kreewi weenprahiti ar Latweeſcheem, us ſcheem ſwehtkeem par jaunu ſaweenofees, Latweeſchu dſihſchanohs pehz laika-lihdſigas iſglibitibas, pehz peenahzigas attihſtibas, kreetni zilaht un pahalſtiht; jo tikai ari ta ween mehs pareiſi nopratifiſim, kas brihwelſtiba ir, ta mums, ka ziteem. Ta tad nu us ſatikſchanohs Kurſemes brihwlaifchanas ſwehtkuſ!

B. R.

Jelgawas pilsetā pēc militsiju nodohīšanas 1. aprīlī (51) sneidsahs no 1876. gada gahjuma līdz 1875. gadā 40 procentes no sanemtajiem militsieiem aprīļa pārāviesneikš ar bīletehm vahlaida māhjā, lai nākē tad, kad buhtu vajadzības.

Is Jaunjelgawas. 30. Juli pulksten 8. no rihta eesfahza muhfu aprinka komissija sawu darbu ar militschu peenem schanu un brahkeschanu, no 1. eesfauskhanas aprinka, un beidsa fcho darbu pulksten 2. pehz pusdeenas. Starp peenenteem 76 militscheem atrohnahs 2, kas par lusti karadeenestä eestahjabs, Jaunjelgawas apteekera funga dehls un tas ohtris ix latweetis no Wez-Sehrenes pagasta, kusch sawu seewu ar diweem maseem behrnineem astahj. To laiku no pulksten 4. lihds 5. pehzpusd. pawadija jaunee militschi basniza, kur wineem muhfu zeen, mahzitajs jaaku rumu pee firds lika un pamudinaja tohs ar deewa-wahrdeem, wifas behdäas un darifchanas stipri us Deewu palau-tees un sawam semestehwam ustizigi kalpoht. Basniza bij pilna ar klaufitajeem, dasch labs schahweja asaras, kas no aif-grahbtahm firdihm par waigeem riteja, pehz tam tika minetee

militärsche Sverhrinat un Kasarmē teem ruhme eerahdita, fur naakt
pahrguleht. — Swehtdeen, 31. Juli pulks 11. preeskha
pusdeenaas jounee Karawihri dewahs zelā un us Daugawas krasta
leels pulks pawaditaju no teem atsweizinajahs. (E.)

Is Greenwaldes. Nahk rudens, garakas naktis, nahk ari garo naokshu zeenitaji; ta tai nakti us 17. Juli neluhgtee weesi bij scheijenes Masais saimneekam weenu un Sprechste saimneekam ohtru sirgu no ganibahm aifjahjuschi prohjam. Skahde ir deewsgan leela. Lai gan ihpaschneeki ir deewsgan publeju-schees un wehl publejahs ar meklefchanu, tad tomehr lihds schim ir wiss bes felmes bijts.

Rudsus daschi schihs pufes semturi jau preeksch Zehkabeem fahka noplaut, auguschi ir labi; zeram, ka ari rascha laba buhs. Wasarajs ir augschana tagad itin labs, ta ka par to ari war preezates. Lihds schim, gohds Deewam, muhsu pufe ir ari pasargata no wifahm niknahm slimibahm. —

Nihgā pee militschu nemshanas ir wifus 149 sadabujuschi no heidsama 1876. gada gahjuma, gan bij daschus ari no 1875. gada panehmuschi, bet istruhfuschee no 1876. g. wehlak pee-mesdejabs un tà tohs no 1875. g. wareja atlaist. Starp teem 149 bij 35, kas paschi no laba prahtha deenestà gahja. Pehz fizibahm bij 112 Luteri, 29 Kreewu ortodoksi, 4 Katoli un 4 Schihi.

Nihgå 10. August tika 164 karå eewainoti atwesti un gatawojås karalasaretés nogulditi; wini nahk no Nijewas lasarethem, kur jau laiku ahrsteschanå stahweja un tapehz, ka tur nu atkal gruhtaki slimneeki fawesti, tad fchée weeglak apkohpjamee tahlaak suhtiti. Daschi starp teem ir karfonu slimneeki, ziti ar azu kaitehm; weens pee Nikopolis kruhtis faschauts un nu jau labi atspirdis noschahstijis, ka wiñsch 2 Turkus noschahwís, bet treschais winu faschahwís; weenam matrosim pee Sistowas ir 3 pirksti no labas rohlas noschanti u. z.

Rīhgā 6. August bij atbrauzis zeemā Berlīnes slawenais profesors Dr. Birchow un grib eepastītees ar Rīhgā un Vidzemes senatnes cewehrojamahm atlīkāhm, tikkab museju krahtu-wās, kā arī fchur tur uš laukeem; wiinu pamada grafs Sievers.

Widsemel schogad (t. i. no 1. November lihds 15. Dezember) janodohd 2750 rekruschi. (Rihgai 207, Rihgas frei sei 276, Walmeeras kr. 277, Zehfu 303, Walkas 260, Verojas 271, Tehryatas 501, Pehrnawas 235, Wilandes 191, Arensburgas 139.

Pee sirgu nodohschanas Zehsu-Walkas aprinkis nau speh-jis to nospreestu skaitu derigu sirgu sadabuht un ta tad Rihgas vilsehtam zaur jaunu pawehli usdohts, scho truhkumu ispildiht un tuhdal 115 artilerijas sirgus nodoht. Labprahligeem no-dewejeem ismalkaja pa 216 rubl. par sirgu; ari sirgu-andel-mamu netruhka, kas pret schahdu summu derigus sirgus pee-weda. Pee pawehlehm, nospreestu laiku ar sirgeem flaht buht, tika isslidinahs, ka pawehles pahrkahpeji friht tai strahve, ais-malkaht dubultu summu no frohna talkes, par ilweenu sirgu 360 rubl.

No Widus-Widsemes laukeem raksta ta: Ar 30. Juli — t. i. 8 lihds 10 deenas wehlaek kā zitds gadōs — pee mums riudsu plauschana fahkufeis, plahwumis leelaks wisadi labs. Wafarejs no 11. Junti fahkohit atspirga un apsohla labus augus. No seena ir tik puise pret pehmo gadu. Ahbolinch us

augstakahm weetahm zaur falu un wehlako faufumu bij stipri panihžis. —

No Pehterburgas. „Balib. sja.“ atrohdam tais karalistes par kaučhanohs pee Sistowas (15. Juni) starp kritischeem saldateem 2 no muhsu puſes. E. v. Voigt, fawwalneeks no Kurſemes, un Boleſlaw Šakowicz no Žukſtes aprinka, Prohdenes muſchias.

Podolijs gubernā. Sokolowas zeemā, ir leels zukura fabrikis ar wisu eerikti nodedſis.

Ari Rijewā ir nupat leelas zukura magasinas ar uguni aifgahjuſchias.

Rahdā wahzu awiſe laſam tā: Berlīnes profesors Westfahls jau ſenak ir peerahdijis, ka juhtas zuhzinās, kad tahm us galwinahm peeklape, dabuhn frihtamo kaiti. Dr. Nestels no Nu-Jorkas tagad peeredſejis, ka ari weens uſaudſis zilweks dabujis frihtamo zaur to, ka wina galwa wairak ſiteenu dabujiſi, kaut ari ſiteeni nebij redſami. Winsch pee tam ſpreesch taſlač, ka frihtamais pee zilwekeem gan wiſwairak no tam zelahs, ka behrni dabuhn ſiteenus par galwu; dauds wezaki pee ſkholſchanas ſchahdu ſtrahpi paſihgā nem, waj par galwu dohdami, waj plikedami, zaur ko fmadsenes tohp ſatrizinatas un ſpehj behdiga kaitē rafees.

Brihnūms. Weenai katolu dahmai bij ſlima kahja; wiņas draudſene tai eeteiza, lai nehſajoht ſeki no pahwesta tehwa, tad kahja paſikſchoht weſela. Wina raudſija pee tahdas ſekes kluht un kahjai gadijahs weſelai paſilt. Dahma brauza us Nohmu, to brihnūmu pahwestam paſinoht. Pahwestis tai atbildejis: „Jums, mihiſa meit, ir wairak laimes nekā man, weena no manahm ſekhm jums weſelas kahjas atdewuſi, es pats neſu diwi ſekes un tomehr neſpehju ne us abahm kahjam nostahweht.“

E kur gahjejs! Weens bagats Englaudeis ir ar ohtru ſaderejis us 50 tuhſt. mahz. sterl. (pee 400 tuhſt. rubl.), ka winsch 6 gadu ſaikā no-ees kahjam to zelu no Franzijs kroftmales ſahkoht zaur Wahzemi, Kreenuſemi, Sibirijs un Kihnu, tur greeſiſees atpakal un nahks zaur Indiju, Persiju, Turkiju, Italiju atpakal us Franzijs. 1. Jult kungs ir jau zela dewees. Lai eet weſels! Bet leelibai ſawa bedre bihſtama.

No wehl nepeedſihwoju, pa paſanli ſtaigadams?

„Wefeli atkal mahjās!“ — ar ſcheem wahrdeem apſweižinu ſchinis deenās diwi jaunuſ ſkholas lungus, kas, tahm brihwnedelahm ſahkotees, ar damſkugi bij aifbraukuſchi us Wentspili, ar to nodohmu, no turenē ſitus jo jaukuſ Kurſemes apgalbus pahrſtaigah.

„Schoreiſ gan wehl weſeli,“ atteiza manim weens no teem. „Bet labi, ka muhsu neredit ar nozirpteem mateem un ſtriku waj dſelſchu pagrauſtahm kahjam un rohkahm.“

„Ta wai!“ paſmehjohs pretim, „wehl warbuht ka no Sibirijas iſmukufhus.“

„Gandrihs,“ atſazija winsch. „Ja gribet, iſteiſchu jums, ka tas bij.“

„Sinams, ka gribam,“ eefauzamees wiſi; un nu winsch nehma ſtaiftiſt.

„Tas bij Pehter-Pahwila deenu, 29. Juni, pehz puſee-deenās, — tad no S....s puſes atmahzahm pee U....esara.

Ir zelu pa-ihſinaht, ir atkal par esaru iſſchuhpotees gribedami mehs likahm ar laiuu pahzeltees un dohmajahm ohtrā esara malā L.... frohgā nakti pahrguleht. Wehſch bij eepretim, netikahm ahtri us preekſhu; pulſtens wareja buht oſtoni, kad malu ſaſueedſahm. Bet L.... frohgā wairs nebij; duſas weeta bij Jamekla jo tahtu. Gan nu warbuht ſlahtejās mahjās buhtum kahduſ ratus warejuſchi dabuht, kas muhs pa P.... ſzelu lihds ſlahtejam frohgam nowed; bet wakars bij jauks; tad jau turejahm labak tahts 9 werftes lihds frohgam kahjam noſtaigaht. Wareja buht puſzel weenpadſmit, kad to frohgū ſaſueedſahm. Krohdsineeki jau bij apgulufchi; tomehr, kad krohdsineeka kambara durwiſ eestahjuſchi waizajahm, waj mehs waſeſchoht dabuht nafts mahjās un ari ko uſkohſt, wihrifchka bals ſums no weetas atruža pretim, ka wareſchoht gan, lai tikai kahdu brihtinu uſgaidoht, lihds weefu kambaru ſataiſſchoht.“

„Iſgahjam us treyehm un, apſehduschees, tur gadijahm. Par maſu brihdi iſnahza ari pats krohdsineeks, apſehdahs pee muſums, un runaja ar muſums til laipnigi, ka ween tikai ſcheligs nafts mahju nowehletajs ar nafts mahju ſuhdſejeem war ruſnaht. Tē nu dabujahm no wina dſirdeht, ka muhsu kambars buhſchoht tulih ſtat, dabujahm ari dſirdeht, ka winsch eſoht, neſinu wairs labi teift, waj par pagasta wezaklo waj par ſahdu teefas lohzeſli eeſehlehts, un ka wina am kungu bijuſhas ſibeles un ka winsch mahzejis fungam atturetees pretim u. t. j. pr. Wifada wiſe mehs nomaniyahm, ka muhsu nafts mahju deweis ir ihſti wihrs.“

„Par to ſtarpu muhsu kambars bij gataws, un mehs diwi zela beedri, krohdsineekam labu wakarū atdewuſchi, gahjam ſawā kambarā, paturejahm ſawas wakarinas un tahtu brihdi wehl kohpā tehrſejahm.“

„Tē us reiſt atdarahs durwiſ un muhsu pagasta wezaklo waj teefas wihrs ſlaht. Kalabad? — Nu, winam bij eeschah-wees prahtā muſums paſi nopraſht. — Brihnum! muſums ne ſapni nebij parahdijeſs, ka muſums paſes waijadſeſchoht; bijahm ari jau daschu Kurſemes gabolu, gan brauſchus, gan kahjam, gan rihtis, gan wakariſ, pahrſtaigajuſchi, bet wehl neweens nebij eezerejees, muſums paſi praſht; ir lihds ſchim neweenu dſihwu radiju mu neſchkitahm eelaitinajuſchi, ka tikai warbuht netihschi kahdu zeema poſgi, kas ſinams jau nekuram ſwefham zilweſam zitadi nemahk labas deenās doht, ka tikai kohſt taſidamees, nedſ aridſan zitu kahdu ſabaidijuschi, ka tikai warbuht netihschi kahdu behrnu, ko auklis nemahzejis zitadi ka ſawaldiht, ka tikai winam uſſaukdams: Ahre, Wahzeetis nahk!“

„Tad jau waijadſeja muſums eeschautees prahtā, ka muhsu krohdsineeks Pehter-Pahwila deenai par gohdu kahdu ſahſti pahrak buhſchoht eebaudijs, un tadeht paſmeedamees raudſijahm wiñu nomeerinaht. Bet — kas dohs! Wihrs mineja wiſauſtaku pahehli, ka jebkuram zela wihram, kas bes manibaſ un kahjam krohgā ee-eet, waijagoht ſawu paſi tureht un rahdiht. Tomehr, kad turpretim eemetahm, ka mehs tatſchu gan pehz wasankeeem jeb ſirgu ſagleem ne-iſſkatotees, winsch ſchoreiſ wehl muhs atſahja.“

„Nu taſſijomees meerigi eet gulcht; bet par maſu brihdi krohdsineeks atkal eeffchā, un nu til nohtigi muhsu paſi gribet, ka gaſchi nomaniyahm, ka nu wairs nau ſmeekli.“

„Ko nu dariht? — Dohmajahm us tahdu wihs glahbtees, ka prafsim frohdsfineekam, lai winsch papreetsch mums peerahda, kas winsch tahds, un kahda rekte winam, gohdigus zelineekus ar tahdahm pases prafschanaahm brihdeht. Bet neka! kahrs behrns finoht, ka winsch esohrt riktigs grunteeks, un riktig eewehlehts pagasta wezakais (woi teefas lohzelis); winam nekahdas parahdischanas newaijagoht, — ta frohdsfineeks muhs atraidija.“

„Mehs atkal pretim: Tas gan warohrt buht; bet teesham neweens mums to newaroht nemt par launu, kad mehs Leepajneeki wihs to nefinam, ko Piltenes apgalabā ir pafchi behrni sin, un kad mehs nelabprahrt jebkuram prafitajam fawu pafi nerahdam, nefinadami, ar kahdu finu winsch to prasa. Pee tam wehl muhsu pases esohrt tahdas, ka wezakais winu derefchanu nepafihshoht.“

„Par scho muhsu aifrunaschanohs wihs sapihla, un atsauzees pretim: „Tad juhs mani eeskateet par tahdu mulki?“ “winsch dußmigs isgahja pa durwim.“

„Nu weenreis mums buhs meers, ta mehs dohmajahm; un eesim guleht. Bet, wai manu deeninu, par masu brihtinu atkal muhsu wezakais klah! um wehl schoreis — zepure galwā, pihs mutē, — nu, kas par to! — mehs jau finam, ka wihs nebuhuhs raudsicht pehz zepures, un ka pihs zitam til lab ka ohtra maise; bet — lihds ar winu eenahza muhsu kambarā trihs plezigi wihsri or tumfcheem waigeem, un weens no teem nostahjahs pee durwihs, ohtrs pee lohga, ta ka teesham ne pelite nebuhuhs warejusi issprukt, nele wehl mehs grehzinekt.“

„Nu jau wairs nebuhuhs labi! — Wezakais bahrgi mums usstahja: Kad jums nekahdas parahdischanas nau, kas juhs tahdi, tad manim waijaga juhs pee pagasta teefas west; ja gribheet, nahzeet ar labu prahrt; ja nē, tad lihds juhs fafeet! — Mums palehza luste to ruhku malzinu nu jau ar wihsahn meelehsm noriht, un mehs atbildejahm: Seenat muhs!“

„Par scheem muhsu wahrdeem ziti no teem wihsreem azihm redsoht dauds mas satruhla; wini nehma eekarfuhschu wezako ka neka nomeerinhaht. Weens schehligi fazija: Tad lai jele tee fungi papreetsch pa-ehd! ohtrs atkal zitadi ka muhs pahrstahja; bet wezakais strupi winus atraidija ar teem wahrdeem: Tur jums nekahdas datas nau; es par to atbildefchu!“

„Namehr tee wihsri famā starpā ta aprunajahs, mehs diwī atkal famā starpā to leetu pahrspreedahm. Labprahrt mehs, pilssahntneeki buhdami, neween ar swescha gabala kalneem, leijahm un esareem buhtum eepasinuschees, bet aridsan ar teefas buhfschanu us semehm. Bet, — lihds U..... teefas namam, ta dsiredejahm, bij kahdas seschias werstes; Wentspiles atkal tas damsklugis, ar kuru dohmajahm atkal us mahjahm braukt, kahru brihdi bij goidams; mehs kasi waj til drihs buhtum tavuschi walā, un ja damsklugis radahs jau no Wentspiles atkal aifgahjis, mehs buhtum dabujuschi pa semes zelu us mahjahm eet.“

„Tad jau turejahm labak padohtees. Mehs pahrmeklejahm famas brihstaschās, woi nerastohs mums kaut kahdi papihri, no kureem jel mas us to gabalu waretu noredseht, kas mehs tahdi esam. Atradu famā taschā pa laimi: H. Freund's Garten-Etablissement. Abonnementskarte. Mitgliedskarte der Libauschen Müssengesellschaft; Mitgliedskarte des Gewerbevereins zu Libau, ir wehl zitas lapinas, kur tee wahrdi bij lafami: Pour faire visite. Schinis fühmités finams radahs

ori mans wahrs, lai ari zitadi wiras gan mas pehz pases ifskatijahs. — Tahs tad beidsoht muhsu wezakajam parahdijahm. Zeeti no misahm malahm tahs apfkatijis, wezakais muhs galā atsina par riktigeem zilwekeem; mehs palikahm nefeeti un newadati; un ohtro rihtu mehs isschlikrumees ko labi draugi.“

Ta stahstija mums tas reisneeks; mums finams fmeeschahnahs netruhla. Bet — ilguhs gadus us semehm dsihwojis un ar muhsu semneeku ir dsihwes, ir dohmu buhfschanu gaischi cepasnees, newareju valikt dauds mas winus nepahrstahjis; tapehz faziju: „Mihli fungi, nenemeet par launu, bet — juhs teesham misetutees, ja juhs kahdu pahrstahschahu dehl muhsu laudis wihsai wehl par resgaleem gribetut eeskatiht. Teesa tatschu iraid, ka tahdi likumi dohti, ka, tahdus gabalus pahrstahjoht, kur neweens winu nepafihst, kahram kahdas parahdischanas waijaga pee fewis tureht, kas winsch tahds; teesa iraid, ka muhsu teefas lohzelkleem ir peckohdinahs jebkuru walteht, kas wineem rahdahs neustizams.“

Tē weens no teem reisnekeem manim eemeta pretim: „Bet woi tad mehs gan ziko pehz wasanakeem un kladoneem isskatiamees?“

Gs atkal: „Ja, mihsli fungi, kad muhsu laudis us semehm ar pilssahntneeki dsihwi un buhfschanu un lustehm wihs wairak buhtu eepasinuschees, tad tas buhtu zita leeta. Bet tais apgalobs, kur laudis ar pilssahntneekem dauds nesa-eet, tur teesham nau brihnumi, kad ir pats kahds, zitadi warbuht derigs pagasta wezakais tahdas reises famā prahrt dohma: kad tee pateesi tahdi fungi buhtu, kahdi wini teizahs un ari israhdahs, waj tad wini gan ta pa naiks laiku, kahjahm, tahdu zela galvu staigatu, zita nenecka natureddami, ka tikai pleitu (apfittajamu drahnu) un leetus schirmi?“

„Nu lai buht,“ fazija atkal reisneeks, „bet kam tad winam waijadseja til brefnigi puhstee un til discham buht?“

Gs atkal: „Tas nu gan finams nebij pareiss! Bet, mihsli fungi, waj tad tahdu fmeijamu puhfschanohs un dischofchanohs gan redsam pee pagasta waldischanas jeb teefas lohzelkleem ween, bet pee daschas jo augstaas teefas lohzelkleem nē? — kas to dohs! Puhfschahs un dischojahs ziti täpat! Lihds tam laikam, kur wihs teefas lohzelki, woi augstaas woi semas teefas lohzelki, fewi atsahs par fawa aprinka kalpeem, un neschkitihs wihs wihs fungi esam, — lihds tam laikam wehl ilgi dabusim gaidiht; bet finams, kad to buhfschahs fagaidijuschi, tad lab prahrt wineem to gohdu dohsm, ko wini tagad daudsreis nepelnijuschi un dischodamees welti dohma panahlt.“

—e.

Kahds wahrs par skunstigeem mehsleem.

Weena no tahm leelakajahm leetahm wihs fmeijkopibas dsihwē ir ta mehslu buhfschanu un par scho leetu runajohrt wihs pirms jamin tee ta sauktee skunstmehslu, kas nu jau daschus gadu desmitus semkohpibai par labu tohp leetati. Ari Baltijas gubernās sah beidsamajos gadōs scho leetu wairak eewehroht, kaut gan wehl deevsgan mas, kad apdohma, zik dauds tee graudi un ta zitu andeles anglu andsingaschana semei atnem un zik mas tai to sin atpakal atdoht un semi auglibā ustureht. Wezakée semkohpji un ihpaschi tee masgrunteeksi, kas wihs wairak strahda, ka to preefschā atraduschi, pehz tehwu tehwu eera-

duma, sargahs no katas masakahs naudas isdohschanas un negrib nezik ari schai jaunai leetai wehl ustizeht. Turflaht nahk ari wehl tas, ka schur un tur ari ta isdohta nauda ar skunfts mehsleem ne-atmaksajahs redsami atpakal un ta tad spreesch, ka wisa ta leeta ne kam un ne kur ne-efoh t deriga; labak waijagoht til ruhpetees, laba pulka stalla mehslu gahdaht, tad wijs buhshoht pareisi un tahda leeta neprashoht tahdu nandu, kahdu skunfts mehslu. Un kur kahdā weetā weenam nelaimigi iiseet, tas atbeede daudsus, mehginatajs tohp issmeets un ziti paleek atkal pee fawas wezas buhshanas, kaut gan ar azihm reds, ka gadu no gada augli eet masumā.

Tapat ir ar scho skunfts mehslu leetu gahjis no pimeem usfahkumeem lihds stiprai isplatischanai Wahzsemē un zitā semes. Un tomehr ne tur, ne sche newarchs leelaku auglibu panahkt, kur negribehs skunfts mehslus palihgā nemt un semei to baribu doht, ka ta war fawu auglibu parahdiht. Ja kur mehginajumi daschureis nelaimejahs, tad tas wišwairak ir zaur tam, ka wehl truhkst tahs fapratisbas. Kas proht isswehrt, kahdi mehslu katrai semei preeskch katra auga ir waijadfigi. Tapehz gribam te ar faweeem lasitajeem scho leetu ihfumā wehreis zauri nemt. Bahrunata ta jau ir daschreis awises un daschadas grahmata.

Kad kahdu augu fadefina, tad atleek pelni un schee pelni usrahda tahs auga dalas, ko winsch no semes bij isnehmis. Schihs semes dalas ir katram augam preeskch augshanas waijadfigas, weenalga woj tas ir pats no fewim audsis augs, jeb sehts un kohpts. Schihs dalas fauz par pelni- jeb mineralu dalahm un pee muhsu kulturas augeem schihs dalas, weenalga kahda ta seme ir, pee wiseem ir weenadas. Til pehz daschahm weetahm, kur tee aug. (ta juhrmalos) bes tahm wispahtigahm mineraliskahm dalahm tohp no augeem wehl daschi minerali usnemti, bet tee nau no leela swara.

Tee minerali, kas katra auga pelni atrohdahs un bes kureem neweens augs newar istiki, ir: kalks, magnesija, kali, natrons, mohls, dselsofids, swirgsda skahbums (Kieselsäure), fossorskahbums, schwefskahbums un flors. Wijs schohs mineralius augs atrohd preeskch katra semē, jo tee ir gandrihs katra almini un no sadrupuscheem almineem tahs daschadas semes schkiras ir zehlischahs. Muhsu laukos schee minerali nau wijs weenlihdsigi atrohdami un ta tad ta augliba preeskch schi waj ta auga newar wijs buht weenada. Tas augam ne ko nelihds, kad no ohtra minerala semē atrohdahs wairak neka winam waijaga, winsch prafahs no katra fawu teesu.

Lai seme sawus auglus isdohd, tur waijaga sinams sawa isdewiga gaifa, bet ari to mineralu valu, kahdas kats augs prafahs, lai waretu prezigi augt un auglus nest. Par prohwi, kad gribam rahzenus (beetes) audsinaht semē, kur wijs tee minerali atrohdahs, ari seels pulks fossora skahbes, bet lohti mas no kali, tad ar scho augu, kas lohti dauds kali prafahs, tur nezik labi ne-isdohfees; wisa ta bagatiba pee fossora skahbes pee tam ne ko nelihds. Tur tad waijaga wiadi palihgā nemt mehslus, kurds dauds kali atrohdahs. Preeskch muhsu sem-kohpju dshwes pee mehfloschanas nau wijs wijs tee minerali no weenadas wehrtibas; mums wišwairak jaluhko us fossorskahbi, kali un ari wehl kalki, tapehz ka no scheem abi pimeem tais semeskahrtas, kur eefehnahs labibas un angi fawas faknes is-plata (tai dshumā no 3 lihds 4 pehdas) muhsu laukos ne-atroh-

dahs wifai dauds, daschōs ari truhkst to kalku valu. Tapat wehl zaur labibahm, lineem un kanepehym, kartupeleem un rahneneem labobs gadobs tohp schihs baribas dalas stipri no lauka issuhktas un netohp wijs ar stalla mehsleem atpakal atdohts. No tam tas rohdahs, ka jasuhdsahs par to, ka lauki nenef wairs til dauds ka agrakajobs gadobs, ta semeskahrtas ir issuhkta un noplizinata, tai nau wairs til dauds fossora, zik augam waijaga, tur nelihds ne ko, kad mehslus us mehsleem gahstu. Ar graudeem, kartupeleem mehs aifwedam dauds fossora un kali prohjam; tais falmids, kas wirtschaftē paleek, ir mas fossora. Eksch 100 birkaveem rudsu mehs isnemam no semes 16^{1/2} pohdus fossorskahbes un 11 pohdus kali; un eeksch 100 birkaveem falmu mehs patrum mehslös tilai pee 4 pohdus fossorskahbes un 15 pohdus kali. Kur nu wehl ari falmus aifdohd prohjam, tur tad seme paleek nabadsse pee scheem mineraaleem. Merunasm te no tam, ka pee seelas planu bagatibas jeb kur baribu wehl pee-pehrl klah, ta seme pilnigi atkal atdabuhn wijs isdohschahu atpakal, bet fazifim sche til to, ka teem skunfts mehsleem deht tahs fossora skahbes un ta kali, kas tur atrohdahs, ir leela wehrtiba preeskch katas fainneezibas. Zaur schahdu mehslu peepirkshahu gandrihs us wifahm semehm war pawifam zitadu semes auglibu peeredseht.

No Saratas.

(Beigums.)

Bumbas nemas nebij plihfuschas, saldati un ziti eedfhwotaji ohtra deenā tahs uslasija. Es pats ar fawu rohku aptauftiju weenu tahdu bumbu, kurā pulsvera wairs nebij un ta tomehr swehra pee 8 pohti, isskatijahs ka zukuragalwa; rakts tai bij wirfū: „Palisser—Liverpool“. Ta tad bij Englantes preze. Weens wihrelis no Schebrianas bij leelu pulku bumbu jalasijis un ari tuhdu to lahdinu isnehmis. Pulvers bij til skifts, ka ir pee ugns negribaja degt. Ke, kas par draugeem schee Englandeschi! Wihrs drohshahs palizis, gribedams darbu ihfak isdariht, pee desmitahs bumbas nehma ahmuri palihgā. Bet tawu deeniu! Uguns isschikhda, bumba plihfa un sadragaja nabadsnu breefmihi; ari wina feewa bij turwumā un scheklas tai fadausja rohku un kahju. Bebz nezik stundahm tai gadijahs dsemdeht un peedfima siweiks behrninfch. Mehs usnehmahm to sawā lasarete Tatarbunara un zeram, ka waresim vilnam iswefelotu atkal atlaist. — Muhsu wirsdalteris Dr. Girsengohns ir patlaban ar firstu Meschtscherski, kas no farkana krusta beedribas puses schini apgabalā ussurahs un Sarata kohrteli tura, nobrautuschi us Galazu, norunah, slimneeku atwefchanu us muhsu lasaretehm. Tas dselzjelsch, starp Benderu un Galazu, kam lihds September beigahm jahubt gatawam, ees zaur 3 weetahm, kur muhsu lasaretes, prohti Kubeju, Tarutino un Meinsir. Tad darba mums buhs papilnam. Tagad, ka sineet, tas karalaufs ir pagreeees no mums tahla. Bet pahri deenās warbuht wijs pahrgreschahs ohtadi. Ja tas kara eewainoteem buhtu par labu, tad mehs labvraht no tahm 100 gustahm, kas mums te ir gatawas, zik waijadsetu gribam aifzelt tuwaki pee dselzela, kaut gan neweenā zitā weetā nefehjam til jauki eewainotohs apkohpt, ka sche Sarata. Ar ministra atwefleschanu ir ari tas jaunušbuwetais Werner skolas-nams preeskch lasaretes eenemts. Ar Juni beigahm dabujahm

schē ari telegrafa stazionī, ihpaschi preefsch muhsu lasarethm to eerikteja. Mumis ir ari tas preeks, ka Pehterburgas konsistorija, apaksch kuras statwam, ir apfohljuſees, wiſadi muhsu darbu weizinaht un tam palihdſeht. Sawus draugus tuvumā un tahlumā gribam luhgt, lai muhs joprohjam mihi peemin. Kā agrak jau rokſtiju, farkana krusta beedriba ir apnehmusees preefsch muhsu lasarethm ar to palihdſeht, ka gahdahs par lohnes teefu un usturu preefsch teem kohpejeem, bet kad nu wiſa ta leela teesa muhsu lasaretēs jau ir un tohp apgahdata zaur labprahibas dahanahm, kas ſin waj Deewis mumis nepalihs eſehs ari to wehl panahkt, ka newaijadsetu mumis nemas no farkana krusta kafes palihdſibu luhgtees un ka fpehtum ari to wehl iſdariht, ka paschi ar tizibas brahſtu palihgū apgahdajam tohs, kas atnahkuſchi ſchelſtibas darbam kaloht.

Luhdsu wehl Tawās Latw. awiſes kuiteereht dahwanas, kas man peefuhtitas:

zaur Seesemann mahz. no Jelgawas	138 rubl.
" Grohbinaſ zeen. prahwestu v. Launiz preefsch 1 gultas	40 "
no Ordangas muſchās un pagasta preefsch 2 gult.	80 "
zaur Kurſemes konſistoriju Beliſtokas draudſe pr. Saratas falasitus	500 "

Pawifam no Kurſemes lihds ſchim eſmu preefsch ewainotu un flimū karawihru kohpſchonā ſanehmis 1751 rubl. 50 kap.

Nu, mihi brahli, fanem wehlreis ſirſnigas pateizibas par wiſu, ar ko ari Tu mumis eſi palihdſigu ſirdi rahijs un neefs zaur sawahm Latw. awiſehm ſcho muhsu pateizibū ari wiſeem teem, kas tehwijā ſawas rohkas mumis ſneeguſchi palihgā pee ta miheleſtibas darba. Tewi ſweizina eekſch ta Runga

Taws brahlis Ratterfeld.

Muhschiba.

Kad brihdī, kad tew gars ir kluſi nogrimis,
Pats ſewi, Deewā, it kā jaukā ſapni miht,
Bet tatschu nomohdā, kā lihdsens ſpeegeliſ,
Kā faules bilde rahmā, gludā ſtraujā ſpihd.

Kad tawahm gara azihm lehni garam eet,
Kā uhdens putas laiki pagahne, kas duſ,
Kad diſhwib's kohla ſeedi tew no jauna ſeed,
Un kruhtis pluht tew ſwehtas juhſmas lehn un kluſ. —

Kad ſem' un debes tew kā ſmarſchā kohpā pluht,
Kur ſwaigſnis tewim ſeed, kā jaunas pluktes,
Un nemanoht ſiids ahtak pukſtoht juhſmas kuhſt,
Ka radib's ſtroume tahlumōs tew garu nef.

Kur tu wairs ne-ef tu, bet it kā ſakuſis,
Ar Raditaju kohpā dwafchā weenotā,
Ka miheleſtibas ſkats tew prohtus apnehmis,
Ka mihi lahs azis tewi aijnef laimibā.

Schi tahađa brihdī, pirms tas iſkliht, gaift,
Tu aigrahbts wari muhschib's waru juſt:
Kā dimants staro, ta ſchihs juhſmas laiſtahs, kaift, —
Tahs glaba, neſauj wairs tahn iſkliht, iſnihkt, juſt!

Zimermana Janis.

Kohſchās weetas Kurſeme.

Embohte un Sabile ar fawu apgabalu man rahađahs gan tee jaukakee widutſchi Kurſeme buht. Bet ja kahdam patiku ſchōhs apgabalus apmekleht, tad katra weetā kahdas pahri deenās kahjahm ja-apstaiga. Preefsch kahda laizing es Sabilē kahdas ſtundas pakawedamees atradu, ka ta jaukaka redſefchana bija Blohſta krohgus tuvumā, 4 werſes waj kahdu gabalnu tahlaku uſ Kandawas puſi, ſtarp tahn upitehm Ammol un Immol. Ja deenās nahktu dſelszefch no Tukuma uſ Kuldigu, tad buhtu lehti ſchis widuzis peefneedsams; tad gan Mihiſas dſeedataju kohri lihds ar kahdu muſika kohri nebuhtu ilgi ja-gaida ſcheit ohsolu kohku ſalumōs iſnahkt un ſchi apgabala eedſihwneekus ar fawahm kohſchahm ſkanahm eepreezinah.

Wehl pee iſhti kohſcheem apgabaleem ir peefkaitami: Durbe pee Tukuma, milſu kalns un Staudeſ muſcha turpat. Tad Talsu pilſehts, ſaldus meefts ar tuvumā buhdamu Kalnamuiſchu (Berghof) un winas jauko parku; Tukuma apr. Taumpils (Neuenburg) ar faweeem Kartawu kalneem. Baufkas apgabalā Bornsmünde un netahlu ohtā puſe Leelupei Zumprawmuſcha u. d. w.

Preefsch Jelgawas latw. kurlmehmo ſkohlas eemakſati:

No Meschamuiſchā dr. baſnizas upuris tai 11. ſwehtdeenā pehz waſ. fw. atſwehtes	41 r. 29½ f.
" Beenawas meschakunga Dietrich L.	10 " —
" Jelg. dſeſſleetawas ihpaſchneeka, fabrikanta Blumberg f.	8 " —
zaur Jelg. magistratu no ſlaktersella Müller	3 " —
pawifam	62 r. 29½ f.

Jelgawā, 13. August 1877.

Mahz. R. Schulz,

kurſm. ſkohlas direktors no Kurſ. puſes.

Naudas tirguſ.

	uspraf. ſohl.
5% walſte-aigleeneſchanas biletas ar wiņest. I. aigleen.	209½ 207½
" " II. aigleen.	210½ 208
5% walſtebankas-biletas	95 93½
4% Wids. ſandbrihſes, uſſakamas neuſſak.	100½ 99
4½% Kurſ. ſandbrihſ. uſſakamas	99½ 98
5% neuſſak.	99 98
Ribgoaſ-Dinab. dſeſſekta aigjas us 125 rub.	—
5% Ribg.-Dinab. " obligaſijas us 100 rub.	93½ 91
5% Jelgawas " 100 "	110 108

Atbiſildā.

F. S. — B. Paldeewis par to uſtabdiſchanu. Es no eefuhtitas nebiju nemas dobmajis, ka wiſch til neſlahjgi ſdarhks un zita dſeſmineeta darbu ſem ſawa waſrda mumis peefuhtis. Ko pee tahađam leetahm peefpēhju, tam ſawu ſepu aigleedſu.

Latw. aw. apgahd.

Pee Kurſemes guv. komitejas preefsch kara ewainoteem eemakſati no Kr. Garoſes 50 rubl. Gramdas 16 rubl. 86 kap., zaur Bež-Bangaſ katoļu mahztaju 41 r. Abneim. pag. 7 r. 22 f. Uveſmuſches 21 r. 16 kap. K. Krue 1 r. 20 f. D. Rettig 80 f. Abgunti-Grünſeldes 33 rubl.

Jelgawas Weetigai komitejai pr. kara-wihru un wiņu peedriju aygahdaſchanas lihds 4. Auguſtam eemakſatis: No Kr. Udeſ pag. ſaur pag. wž. Š. Štokei f. 23 r. 60 f. un daſhi drahmas gabali; zaur P. Alunān f. no Lestenes pag. 29 r. 28 f. un daſhi dr. g.; no Naudites pag. 21 r. un daſhi dr. g.; no Naudites pag. teef. preefschſch. 5 r. un dr. g.; no Soħdu pag. 46 r. 62 f. ; no Kazdangaſ muſchās w. 15 r. 30 f.; no Kr. Lipu pag. un no Lidoberhſes Šničer ſaim. daſhi dr. g.; beedru-naudas 3 r. Pawifam lihds ſchim cenazis: 703 r. 84 f. ſtafeeris: D. Kronberg.

Latw. Awiſhu apgahdatais: J. W. Safranowicz.

17. (29.) August 1877.

Basnizas un skohlas sinas.

Weens kungs, weena tiziba, weena kristiba.

Rahditajs: Sinas. Pirma kirspehles skohla Kursemē. Kursemes vienna wišvahriga skohlotaju konferenze. Delgawās latw. pilsebta draudse. Mitones lapa.

Sinas.

No Leel-Gezawas waram pafinoht weenu lohti teizamu leetu skohlas buhſchana. —

Pee usnemšanas pagasta skohla atradahs dauds behrni, kam gan tas wezums preeksch skohlas un ari pahri bija, bet kas tatschu lasiht wehl nemahzeja, un tamdehēl tapa atraiditi. Schahda buhſchana ruhpeja gauschi skohlas un pagasta wiſneebahm, winas ari tuhdal gahdaja tai zil ſpehdamas paſihdseht. — Jaunais Gezawas leelskungs dahwinaja preeksch tam weetu wezā skohlas-mahjā un wajadſigu malku; skohlas- un pagasta waldibas usmekleja skohlotaju, fasinjoa behrnus un usnemha bes kaweschanas ſcho atſahtu darba gabalu pee behrnu mahzibas. — Kad bijahm 14 nedelas un 4 deenas pee tam strahdajuschi, tad no teem 25 behrneem, kuri lihds ſchim wiſur un no katra to weenu „tu jau nemahki“ dſirdoht, ſkumigi un ſamisufchi ſawas ažtinas un galwinas nolaida, juſdamī ſewi itin kā neewatus un iſſlehgutus; — tagad 20 no wineem ar lihgsmu waigu katri ſawā grahmata preekſchlaſidamam lihds-eedams gaidijs til, kad katra ſawā kahrta pee laſiſchana nahks; jo nu teem laſiſchana nebij wairs nosfleypums jeb mih-ka, bet wiſas ſklanu ſhmes riktigi paſihdami, tahs weenigi ſkaidri iſſaukt un ſilbas falift waredami tee bij preezigi, ka ſpehj jeb kuru wahrdū iſſaſiht. — Teem 5 nebij wiſ daschadu eemeslu deht tilktah iſſeizees, bet tomehr tilkdauds, ka laba ze-riba us preekſchu. —

Katram prohtams, ka neſauzu par teizamu leetu to, ka dauds behrni, jau skohlas wezumā buhdamī, wehl newar grahmata laſiht; — ſchahda nebuhschana gandrihs wiſā paſaulē uſeetama, bet kad ruhpejahs un strahdā, to paſchu zil ſpehjams us labu greest, tas ir teizami, to grīb pats ſcheligs Deewā un tas nahk wiſai zilwezibai par labu; — pee tam atkal nau gan, ka behrnus ween atraida no skohlas un ne-usnem pee eefwehtischanas, tas itin reti un wiſai mas ko paſihds; jo no skohlas atraiditi tee dabu mahjās tikai pahrmeschanas, ka nekur nederoht un teek mahziti tapat kā lihds ſchim, pehz tahs paſhas, preekſch ſcheem garā kuhtreem un apkerſchana wahjeem behrneem wiſai nederigas metodes, tas ir, behrnam uſrahda weſelus pilnus wahrdus, iſſauz tohs preekſchā, un ſkubina tad behrnu lai tapat fauz. — Tee behrni nu, kureem jaunris gars un laba apkerſchana ſpehls, apluhko tohs weſelus pilnus wahrdus, wehl, un atkal nu til ilgi, kamehr wiņu iſſlatu ſawā prahtā un atminā usnemuschi, fahk faukt, laſiht, un laſa bei- doht it riktigi, bes ka wiņi jel mas ſinatu, kapehz tā un ne zitadi; — nekas par to, labi, kad til laſa, gan skohla pa-

mahzih, kapehz tā un ne zitadi. — Bet neba wiſ preekſch wiſeem. Pee teem behrneem, kuru gars kuhtris, kuru apkerſchana ſpehls wahjſch un atmina ihſa, neneeka ne-isdarifi ar pirms minetu metodi, tee mahzami pehz attihſtidamas metodes, (faukſim: Die entwiſelnde Methode) tas ir, eſahkdams no weegla eij us gruhtaku, eſahkdams no weenkahrtiga eij us ſaliktu un tad us pilnigu, bet allashin tā, ka taws mahzeliſ to pirmu ſohli til ilgi kahp, wehl kahp, un atkal kahp, teekams wiſch itin drohſchi ſtahw; tad fahz oħtru, bet allashin tā, ka wiſch to oħtru kahydamas weenamehr ir to pirmu ari lihds reds un iſſekir; tapat ari pee trefcha, kur tad wiſi trihs reiſe wehra turami. — Neprasi, lai behrns aħtraki laſa neka wiſch reds, tas buhlu tumfā grahbti; atminees, ka taws mahzeliſ wehl nebuht nepaſiħt weſelus wahrdus, bet ka wiſam janem wehra katra ſklanu ſhme un katra ſilba, un zauri japee-dishwo, ka no ſchahm katri ſahm wahrdus, itin tapat, kā no daschadeem akmineem muhri, un no muhreem tohri iſzelahs, — un ka ir tā, bet newar zitadi buht. Tā pretirunashana, ka wiſu leelaka dala latweefchu pehz pirms minetas metodes iſ-mahkufchi, un dauds ari teefham kreetni laſitaji ir, — leezina ween, ka ſchaj tautai gara dahuwanas netruhſt pee mahzifchans; bet ka wiſeem ar ſcho metodi nepeeteek, leezina atkal tee 14 lihds 18 gadus wezi pee weſela prahtha un ar weſeleem walodas organeem buhdamī, un tomehr laſiht nemahzedami, kuri, ja tohs pee laika neſchehlo, us wiſu muhſchu paleek apjuſkuſchi behdukt.

Es luħdu, dohma jel, ko tahdi ſajuht, kad tee pee ſaprafchana ſahkuſchi atrohd, ka wiſam weſels prahtha un waloda it kā ziteem un tomehr nau warejuſchi iſmahkt, un apzere ari to ſeeli garigu truhkumu, kā ſamieem zaur tam wiſu muhſchu jazeef!

J. Reekſting,

(pirma ſkohlotajs Greenwaldes pagasta)

Widsemes ew. Inter. konsistorija ſawu rudens ſchdeſchanu noturehs no 7. September lihds 21. Septb. Kandidatu ekſami fahlftees 8. Sept.

Pirma kirspehles ſkohla Kursemē.

„Paldees Deewu Deewinamē
Ra darbinu nodarij'm,
Nihu jaunu eſahkdami
Luħażim Deewu paſihgā.“

Latw. taut dſeef.

Ta ſaimneeks tikufchi ar ſawem lihdsstrahdnekeem darbā puhlejies un to beigas ſohſchi pabeldiſs, tad wiſch ſweedrus peedurknē no peeres ſlauzidams preeka aifgrahbtā ſirdi pateiz Deewam par wiņa paſihgu un ar Deewu atkal ſtahjabs pee zita darba. — To ſikumu peekohpa ſentchi preekſch gadu ſinteneem, to meħs peekohpjam, un to aridjan ne-aismirħihs muhſu

pehzuahkami zeenā un gohdā tureht, lai ari tahdi paehr gudri semites wiesū rohnahs, kuri Latweeschu fentschu gara juhmas par nowezejušahm ceraschahm dehwe. — Muhsu zeen, mahzitajs Weide lihds ar fawem lihdsstrahdneekem 17. Juni to paeschu darija, ko Latweeschi precksch tuhlestohs gadeem, tas ir: ar Deewu tikuschi strahdadami darbu beidsa un ar Deewu atkal eefahkt apnehmabs. — Ap asaidu 17. Juni mehs redsejahn no wiſahm puſehm steigchus ſteidsamees gan kahjneckus, gan brauzejus uſ Waltaiku mahzitaja muſchhu. — Kahdu ſtundu ſebaku jau bija tanī ſawahlukſches: Waltaiku Kirſpehles leefungi, daschi mahzitaji un ſwefchi ſkohlotaji lihds ar leelu pulku mahjneekem. ARI redsejahn weefu ſtarpa kahdus Latweeschu dehlus, ſteiguſhohs no tahleenes taphez tanī deenā muhsu zeeuijamu mahzitaju apmekleht, ka gribēja peedſihwoht ſkohlenu pahrbaudiſhanu. —

Pahru ſtundu pehz aſaida ſkohlenu pahrbaudiſhana eefahkhs. — Beenigs mahzitajs Weide pehz ihſeem Deewa wahrdeem eſameneereja tizibas mahzibas un pirmahs klafes Kreewu walodā; ſkohlas inspektors, teizamais pedagogs Koch L. wahzu walodā; Kreewu ſkohlotajſ Sost kungs, iſtſ ſkohlotajſ ſkohlenus Kreewu walodā un wiſu trihs Klafu mahzektus Kreewu wehſturi. Zitā ſinatnibas, ka dabas mahzibā, wezās walodās un geografiā — ſkohleni iſta laika deht netapa pahrbaudit. —

Ko mehs pehrngadā par Waltaiku Kirſpehles ſkohlas weiflibu fazijahm, to waram ari ſhogad ar pilnu pahrleebu teilt un ar precku lihds ar behrnu wezakeem, ta muhsu zeenigam mahzitajam Weide L., ka ari ſkohlas inspktorim Koch un Kreewu ſkohlotajam Sost atnest ſirſnigu pateizibu. —

Behz eſfama tapa ſkohleneemi zensures ſihmes ifdalitas; tad no gymnaſikas un kara deenesta mulſturu ſkohlotaja, farſchanla Chrlīch, tee wehl tika uſ plazi mulſtureti. — Precks bija redſeht, ka 80 jaunekli, no 17. lihds 12 tam dſhwibas gadam kohpā un nodalās kara deenesta mulſturi ſchigli un kreetni iſdarija. — Lai ari jauneklus weſelu ſtundu un daschadās wiſes, tas ir: gan ar ſlantehm, gan ari bes tahn, mulſtureja, tad tomehr nekas nejuka, bet wiſs ka par ſchnohri weizahs. —

Zik kara deenesta mulſturi ſchōfchās eemahzischanahs ſchō ſakls jaunekleem der, to gan katri ſapraths un tamdeht zeenigam mahzitajam Weide par to ween deewsgan newaram pateikt, ka wiſch par ſho ſlawejamu eeveſchanu ruhpigi gahdajis. Un teefham wiſch tas pirmais Kurſemes un warbuht wiſā walſtē ir. kurſch ſkohlu ar kara deenesta iſpildiſhanas mahzibū ſaweenojis. ſkohla ſahlſees 15. August un taps ari jauni ſkohlas behrni atkal uſnemti. — S. s.

Kurſemes pirma wiſpahriga ſkohlotaju konferenze.

Tad gadā 1877, tamehr Kreewemes, tad nu Kurſemes dehli lihds ar fawu miſhotu Semestehwu ſaweeim kristigas tizibas braheem Turzijā atſwabinofchanu no warmahzibas gahda un iſkar, tamehr ziti Kurſemes dehli pee ſluſa meera darba Jelgawas gymnaſijas paſpahrnē ſapulzejahs — pee tahda darba, kas ſtiprina ari uſ karojcham, bet ne uſ laizigu, kas

ari atſwabinofchanu melle iſgahdaht, bet garigu. Scho wiſru diwu deemu darba noluhks daſchahm wahjahm azihm iſleekahs newaijadfigs im daſchs no ta ſaka, ka weenreis patſ par ſumideenahm dabuju dſirdeht: „Darba jums nau, — tad juhs braukajat apkahrt!“ Tomehr prahdigam zilweſam, kaſ garigas leetas apker, ſho wiſru ſapulze, Kurſemes pirma wiſpahriga ſkohlotaju konferenze, iſrahdahs ſwarigas garigas darbs un prahws ſohlis uſ preckſchu. Preckſch kahdeem gadeem atpakal kahds 30 gadu wezgs muſchungas muhsu torefigam 60 gadus wezam daktora ſungam palihdſeja auſtā ſeemas laika laſchoku apwiſt. Wiſch tam iſtabā joſtu apnemdamas waiza, no kuras puſes wehſch nahkoht. Dakters pažet galvu, eſauk-damees: „Kadeht?“ Muſchungas: „Kadeht, lai ſiu, uſ furu puſi laſchoku wiſtſt!“ — „Af ta, redſeht, uſ to luhekoht man nekad nebij prahta nahzis,” fazijsa wezais fungas. Ta tad torefis wezais no jauna mahzijahs ko laba eevehroht, — zik reis nebuhs wehl tam jaunajam no wezaka ko mahzitees gaigas leetas!

Redſeht, ta mihi laſitaji, mehs daschās weetās paſchi neiſmanam eevehroht, no kuras puſes wehſch nahk. Kadeht ſkohlotaji un mahzitaji, tāpat meschafungi, ka juviſti un ſemkohpji ſanahk pahr ſawahm amata darifchanahm pahriſpreift un zits no zita ko mahzitees. Bet lai peeteek! Gribēju I. Kurſemes wiſpahriga ſkohlotaju ſapulzi zik ne zik aprakſtiht.

Tad 28. Junijā, rihtā pulksten 9noč, ſanahza prahws bars apaffch zeen, ſchulrahta, mahzitaja Boettcher L. wadiſchanas, prohti 200 Kurſemes ſkohlmeiſteri un 32 weeft, ſtarpa kureem bij 12 mahzitaji un tee 20 ziti waj nu Kurſemes jeb Widſemes pilſehtu ſkohlotaji, Jelgawas gymnaſijas leela Frahſchā ſahle. ſapulze ſwehtu dſeefmu: „Teizi to Kungu rc. dſeedadama ſatſiſahs uſ ſawu darbu. Zeen, ſchulrahta L., ka konferenzes preckſchneeks, nolaſija 24. Dahwida dſeefmu un notureja rihta luhekoht. Tad kluā wiſu ſkohlotaju un weefu wahrdi ſarakſiti un no ſkohlotajeem diwi, prohti, tee ſungi Weidemans no Dſchuhkſes un Schönbergs no Ruzawas, par protokoles wedejeem iſwehleſti. Behz tam ſchulrahta L. uſrunaja ſapulzi, iſſazidams ſawu preku, ka winam eſoh ſehlechts, muhsu laukſkohlotajus Kurſemes wezakajā un eevehrojamakā mahzibas weetā ſapulzeht un apſweikt. Kautſchu laukſkohlotaju mehrkiſ ne-eſoh, ka gymnaſiju ſkohlotaju, augtas guđribas mahzibas iſplatih, tad tomehr til wihi, ka ſchēe, katri ſawā mehrā — ſtrahdajoht un zentchotees uſ to, tohs no Deewa zilweſam dahwinatus gara ſpehkus pee ſaweeim mahzefleem attihſtiht un iſglihtoht. ARI laukſkohlu mehrkiſ eſoh ſeels un plach. Winahm waijagoht mohdinaht un weizinaht neween kahdus ar plachahm gara dahwanahm iſrohtatus, bet it wiſus, pat wiſwahjakoht tautas behrnuſ laizigā un garigā atſiſchanā u. t. i. pr. Konferenzes noluhks eſoh, to eelſchligai garigu ſkohlu iſbuhwī weizinaht. Katri konferenzes lohzelim waijagoht ſawu mehrki azis patreht, ka lai katri ſawā weetā uſ to paſhds. Kurſemes laukſkohlotaju konferenzes ſtahwokli angstač ſapilaht. Kautſchu Kurſeme lihds ſchim wehl nebijuſchā ſkohlotajeem ſeelas konferenzes, tad tomehr tahs masahs konferenzes jau uſ ſchīm zelu lihdsinojuſchā; — ſchī pirma wiſpahriga konferenze jau iſrahdiſchoht auglus no wiſahm u. t. i. pr.

Kad scho rindu rakstītajās azis usmeta uſ Kursemes waldneku flāistahm leelahm bildehm, kas festitōs rahmōs kohschā sahle wisapkahrt seenahm karajahs, — kad redseja, ka ſchēe augsti Kursemes waldineeki no pat gimnaſijas*) zehleja, leelkunga Peter Birona, lihds muhſu tagadejam augstam Keiferam Alekſanderim II. ar ſawahm gaischahm azihm it kā dſihwi uſ ſapulzi luhkoja, tad iſrahdiyahs, it kā tee aifgahjuſchēe garā grībejuſchi faziht: „Eſeet ſweizinati Kursemes dehli! Ari mums ir preeks par juhſu darbu, — lai Deewſ juhs ſwehti!”

Pirmais skohlotajs, kam tas gohds nahzahs, us I. wi-spahriga skohlotaju sapulzi sawu raksta darbu preekschā likt, bij wezais dedsigā garā darbigs Simonsohna tehws no Wahnes. Winsch nolasīja garu rakstu par to, kā skohlotajs palihdsibū no faweeem skohleneem fewim lai israugahs. Winsch teiza, ka waroht eeswehtitus jauneklus, kas nodohmajusdi turpmāk seminari apmēlekt jeb zītus prahīgus sehnus no wezakeem skohleneeem par palihgeem pee mahzibas un israugeem iswehleetees; jo muhju daschu skohlu leels behrnu skaitlis no dascha-deem gada gahjumeem sakrahjees, kāris ar sawadeem gara spehkeem apdahwinahs, ne-efoht no weena skohlotaja apwa-ramis, ihpāchi kad wehl trijās walodās jamahza. Sawā pirmā punktē Simonsohna k. runaja wi-spahrigi no palihdsibas, kas skohlotajeem no skohleneeem israugams. Sinams, no paša skohlotaja ja-iseijoht wifai mahzibai un wifai pahrmahzīshā-nai, wifai eerahdischanai un wifai mahzibas isprashanai; bet sawā ohtrā punktē winsch ussīhmeja, kā ūcheem palihgeem wai-jagoht strahdaht daschas pusstundas skohlas laikā un daschas stundas ahrpus skohlas laika pahrklauschinadameem un atprasida-meem to, kas no galwas ismahzams. Treschā punktē runatajs pagehreja palihdsibū no faweeem preeksch tam iswehleeteem skohleneeem preeksch kahrtibas ustureschanas. —

Bret abejahm beidsamahm punktehm fozechlahs pee sapulzes dohmu schkelschanahs. Ziti no tahdeem palihgeem mas labuma atsina, ziti eeksch skohlas stundas scheem usraugeem nemaj ne- wehleja pascheem kawetees. — ziti natureja to par labu esam, winu palihdsibas pee skohloschanas peenemt, faut ari buhtu tik atprafishanas; ziti fazija, ka mas labums ari no fahrtibas us- tureschanas no tahdeem usraugeem gaidams; — tomehr bei- dsoht weenojahs tais punktes:

1) Bes wezaku skohlennu palihdsibas schim brihscham, fur nau wehl wiſeem skohlotajeem seminarists par palihgu, newar wiſ istikt;

2) tohs buhs gan pee kahrtibas ustureschanas par sinota-
jeem skohlmeisterim bruhkeht, bet reti pee mahzibu atpräfsha-
nas un wispahriqi saloht nekad skohlas stundas. —

Behz tam Schwanberg k. no Muischzeem runaja pahr ma-
sajahm skohlotaju konferenzehm. Winsch lika preefschâ, ka ne-
ween prahwestu aprinka skohlotaju konferenzes, bet aridjan Kir-
spehles konferenzes kohpjamas, un kur wina nau, dibinajamas;
jo us winahm stutejotees wißpahrigas konferenzes. Behz wina
dohnahm waijadsetu tahs masahs konferenzes diwi reis gadâ
notureht un buhtu iswehlejama komisja no skohlmeistereem, kas
katra apgabala pastahwochas konferenzes aprohbeschotu jeb
jauneezelamas us papihri ifſtrahdatu, kas tad wehl buhtu pahr-

baudama, tad skohlu komifijahm preefchä leekama, un ja de-
riga, us apstiprinaschanu augfchkomisjai eesneedsama. — Sa-
pulze ne=atrina to par labu preefch ikweenas no muhsu 33 Kir-
spehlehm fewischku konferenzi aprohbeschoht jeb dibinaht; —
tahdä wihsé kluhtu daschus jau pastahwofchas konferenzes fa-
plohsitas. Tomehr nospreeda iswehleht daschus skohlotajus,
kas fcho lectu pehz Schwanberga k. padohma lai usnemahs if-
gahdaht.

Zeen. Schulrahta f. nu luhdsza zeen. Wagner mahzitaju no Sezes, ka tas lai nolasitu sawu issstrahdajumu, ko winsch us muhsu mihtota Schulrahta f. Luhgtschanu skohlotajeem par labu bij labprahltigi sagatawojis, — prohti to issstrahdajumu:

I. Ūf kahda pamata Kurzemes skohlotaju atraitnu un bah-
ri nu palihdsibas lahdes likumi fastahdami, un II. kā s̄hee li-
kumi skan. Buhtu dauds ko stahstīht no f̄hi Wagner tehma
puhlina, no wina gareem rāfsteem un preefchmeteem, no skohl-
meisteru pahrspreedumeem tai leetā; bet awishu lasitajeem tas-
mas ko patiks d̄sirdeht, skohlotaji turpretim, kam ta leeta ruhp.
dabuhs wifu skaidri sināht no muhſu konferenzenes protokoles,
kas it weenam par it masu makſu no ūawa mahzitaj-
buhs eeguhstama; jo pehz tam, kād to litografeerehs,
preefch katra skohlotaja weenu eßemplari nosuhthihs. Ja-
peemin, kā ihpaschu komisjoni ūf tam ißwehleja, pr. tohs
fungus Spießs no Semites, Dauge no Saukas, Kermel no
Augſchēmes un Schwanberg no Muſchzeem. Schee fungi lai
pahrsprech, muhſu fapulzes wehlefchanas eewehrodami, lihds
ar zeen. Wagner mahzitaju, kā ar f̄chihm minetahm statutehm
galigi lai paleek. Noschehlojam, kā Melona ķ. ißskaidrojums
„Lepajas pasteneekā” ne schini, bet tikai ohtrā deenā, kād jau
pahr echo leetu bij nospreests, fapulzes presidenta fungam roh-
kās nahza. Tā tad newareja ar mahzitaja Wagner funga pa-
dohmeem salihdsināht, jo Wagner tehw̄s bij jau aibrauzis.
Tika nospreests: Melonā ķ. preefchlikumus tai minetai t̄cheteru
skohlotaju beedribai deht pahrbaudīchanas nodoht. Mihlam
zeenigam Wagner tehwam fapulze issfazija karstu pateizibu par
wina gruhtu darbu un garu zelu.

(Als preußisch wohl.)

Zelgawas latv. pilsehtā drāndē

no 1, libds 13, August

1) D'simuschi: Fritz Johann Bahr, Paul Jacob Johann Kirstein, Martin Uskul, Elisabeth Fischewitz, Amalie Julie Ballod, Amelie Bitteneck, Charlotte Gertrud Treulieb, Ilse Rosenberg und weens nedjshws puusinsch.

2) Uſſaukti: Dſelzeta strahdnecks Peter Waldmann ar Trihue Muntler.

3) Mirufchi; Emilie Lapse 4 mhn. w.; fuhrmanis Janis Slakter 54 gad. w.; fuhrmans un namineeks Kafvar Odhin 68 gad. w.; Karl Behrta 1½ god. w.; atr. Anna Kampe 86 gad. w.; Charlotte Gertrud Treuslieb 8 deen. w.; atr. Anne Lappin 96 g. w.; Dorothea Johanna Pohl 1¾ gad. w.; Kristaps Grünberg 3 ned. w.; strahdneeks Zahn Misaitis, 45 gad. w.

R. S.—3.

^{*)} Želgavas gimnazija uzsuktais 1775.

Misiones Iapa.

VII.

(Turpinajums.)

Pehz diwi gadeem winisch ar misionaru Mosatu, kas Kampbellam bij par palihgu nahjis, brauza us Kapstadtii un nakti pahtguleja pee weena muischneeka, kas negribeja tizeht, ka Jagers, no ka tik niknu slawu bij dsirdejēs, esoht atgreeses, un fazija: „ak Deewēs, zit leelus brihnumus tawa schehlastiba war padariht.“ 1823. g. Jagers tizigi nomira, fawus laudis usskubinajis, lai dīshwo ka Jesus mahzefli un wina ewangelijumam par gohdu, meeru un weenprahftibū turedamt fawā starpā un ar ziteem.

Mosats 1819. g. atstahja fawu druwwu pee Hotentoteem un tapa suhtihis pee Betschuanem. Weens no winu ziltsleelkungeem, Batlepeeschhu lehnisch, Motihbo, kas waldijs Taun-Lataku pilsehtā pee Kuruman upes, bij luhdsis, lai wina laudihm fuhta mahzitajus. Bet kad Mosats atnahza, tad tee winu nizinaja, lai tik aiseet atkal prohjam un nedohmajoh, ka weens no Betschuanem Kristum fawus zelus lohzihs. Bet Mosats negahja un neweens nedrihkfjeja winu aistikt, bet wina wahrdus tee negribeja peenemt. Pehz 4 gadeem Batlepeeschheem usbruķa laupitaju pulks no kristita Hotentota wadihts, ar wahrdū Pahwils, ko pats Mosats bij kristijis, bet kas pehz pawifam fawu tizibū atstahjis un paganu buhshanā kritis atpafat. Mosats winu ar firfugeem wahrdeem atkal no jauna atgreesa, winam pahrleezinadams elles bresmas, kurās nodevis fawu dwehſeli, ta ka Pahwils fawus karaspēkhus atkal wadija us mahjahm. Batlepeeschhi to redsejufchi, eefahza Deewa-wahrdū spehku fajust un tas ledus fahza lust; 1828. g. pirmee nahza un gribuja mahzitees, tahs deewakalposchanas tapa apmekletas; diwi lausku wezakēe issuhdseja fawus grehkus; 1829. g. feschi pirmekli tapa kristiti, basniza un skohla bija lausku vilnas; Deewa gars wisu tautu fagrahba. Weens raudadams brehza: „es mekleju Jesu“; zits: „es biju līhds plehfigam svehram, tagad es fawu pohti atfihstu.“ Weena weza mahte mirdama pamahzija fawus behrnus un behru-behrnus: „meklejeet Jesu, mihlejeet winu, winsch ween juhs glahbs!“ Zita fazija: „skaiti sahles lapinas jeb rasas lahsites; winu mas pret maneem grehkeem!“ Pehz ihfa laika wina fehdeja ar rahmu firdi pee Jesus kahjahn. Pehz 10 gadeem (1838. g.) bij 200 kristitu. Mosats pahrtuskoja Batlepeeschhu walodā Luhkas ewangelijumu. Weens wihrs, kas winu samanigi bij islaſjis, fazija: „pateefi tee svehtee wihti, kas svehtus rakstus farakstijuschi, muhſu tautu kreetni pasinuſchi, jo muhſu grehkus tee aprakstijuschi.“ 1842. g. pats lehnisch likahs kristitees. Wehl zitai tautai Mosats palika par apustuli. Kasceru zilts-wezakais Mosolekazi, no fawahm semehm isdsihts, eelausahs Betschuanu rohbeschās, laupija winu stiprakohs jauneklus un winus eedalija fawōs karaspēkhs. Tā zehlahs jauna tauta, no Kasereem un Betschuanem fajauktā, ar wahrdū Mo tebeli. Mosolekazi, no Mosata misiones darba dsirdejis, pee wina suhtija diwi no fawem wirfneekem, ar winu isspreestees.

Mosats winus paradija us mahjahm, Mosolekazi winu gohdam usnehma, bet tomehr winam ne-atwehleja laudis mahzih, bet winu atlaidams winu luhdsā, lai jel us zitu reisi atkal winu apmeklejoht. No Holandeeschu semnekeem uswahrehts Mosolekazi gahja tahtaki us seemekeem un eezechla leelu walsti pee Bambeses upes (skat. lanfahrtē), no kurenas winsch ar bresmahm un isbailehm pildija wisu semi. Bet Mosats nebijahs to bresmigo lauwu apmekleht wina alā; winsch winu atrada gaudenu us kahjahn. „Schahs mani grib nokaut“, tā winsch fazija rahdidams us fawahm kahjahn, bet taws Deewēs tevi suhtijis mani isglahbt. Deewēs pateefi svehtija tahs sahles, ko Mosats slimajam pasneedja, un Mosats dabuja atwehleschanu Deewa-wahrdus fludinah; wisi laudis dsirdeja ar kluſu firdi un fazija: „tee wahrdi ir lohti labi.“ Pehz atkal winsch tsahrsteja weenu no Mosolekazija feewahm. Ko schis lohti mihleja. Tad tahs durvis winam tapa atwehrtas: „Atvedi mums mahzitajus, lai makſa, ko makſa!“ tā Mosolekazi runaja. Mosats atnahza ar 3 palihgeem, Mosata eefahkts darbs stahw wehl schim brihscham pilnōs seedos. Mosats wehl dīshws un pehz 52 gruhteeem darba gadeem atpuhſchahs, Anglijā dīshwodams.

Betschuanu stipraka zilts fawzohs par Basuteescheem; par scheem waldijs no 1820. g. stiprais un duhſchigais karotajs, ar wahrdū Moschesch. Us angsta kalna: Tahba-Bosiju winsch ustaſija fawu pili, kurā winsch fargajahs pret fawem eenadnekeem. Bet zaur teem nebeidsameem kareem wina laudis bij pawifam isphostiti un palaiduschees un pa welti winsch raudſija wineem atkal palihdseht. Ap to laiku winu apmekleja weens no Hotentotu wezakeem, kas bij wina zeeminsch un kristihts; tas winam stahstija no Jesus, ta weeniga pasuduschi lausku glahbeja un no teem balteem wihereem, kas wina wahrdū fludina. Moschesch ar preeku luhdsā, lai tāhdus wihrus winam suhta. Un tas notikahs, ka ap to pachu laiku Transchhu misionari, no Parishes ew. mis. beedribas issuhititi, bij atnahkuſchi us Kapstadtii, wehl nesinadami, us kuru pusi greestees. Tee no Moschescha ilgoschanahs dsirdejuschi eegahja pa tāhm atwehrtahn durwihm. 1833. g. Moschesch winus laipnigi usnehma, fazidams: „mana seme jums stahw walam; buhwejeet, dīshwojeet, kur griveet, un mahzeet manus laudis;“ pirma stazione bij Morijs, oħtra Tahba-Bosija. Moschesch winus apmekleja ikkatrū svehtdeenu, ar firds preeku dsirdeja stahstus no Bihbeles un usskubinaja fawus laudis pee Deewa-wahrdū flauschanas un pats buhru lizees kristitees, ja winam nebuhu pagruhti nahjis, atlāst fawas feewas līhds pehdejai; pehz 15 gadeem bij tai semē 10 misiones stanžijas ar 600 kristiteem; 1854. g. Moschesch islaida likumus pret stiprem dīschreeneem; kristiti isgahja pa diwjeem to preezasmahzibū fludinah. Bet 1858. g. iszehlahs karsch ar Holandeescheem, kas fawas rohbeschās netaifni gribuja isplatih; tee laudis apzeettinajahs pret Deewa-wahrdem, fazidami: juhs efeet kristigi un dareet fliftakas leetas nekkā meħs! Moschescham bij ta leelaka semes dala jaatdohd, tee misionari tapa isdsihtti.

(Us preekſhu webi.)

Latv. Avišķu apgāhdatojs: J. W. Safranowicz.

No zensures atwehlehs. Nīhgā, 11. August 1877.

Druktaa pee J. W. Steffenhagen un debla,